

WYROK DNIA 13 STYCZNIA 2005 R.

II KK 499/04

Określony przepisem art. 502 § 1 k.p.k. górny pułap kary grzywny, możliwej do wymierzenia w postępowaniu nakazowym, odnosi się nie tylko do kar jednostkowych orzekanych za poszczególne, zbiegające się przestępstwa, ale również do wymierzanej na ich podstawie kary łącznej.

Przewodniczący: sędzia SN J. Szewczyk.

Sędziowie SN: D. Rysińska (sprawozdawca), F. Tarnowski.

Sąd Najwyższy w sprawie Karoliny M., skazanej z art. 270 § 1 i in. k.k., po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu – w trybie art. 535 § 3 k.p.k. w dniu 13 stycznia 2005 r., kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 23 czerwca 2004 r.,

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i sprawę w tym zakresie p r z e k a z a ł do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P.

U Z A S A D N I E N I E

Wniesioną na korzyść skazanej Karoliny M. kasacją, Prokurator Generalny zaskarżył prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w P. w części dotyczącej orzeczenia o karze, stawiając temu wyrokowi zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść tego wyroku naruszenia art. 502 § 1 k.p.k., polegającego na wymierzeniu w postępowaniu nakazowym kary

grzywny w rozmiarze 150 stawek dziennych – orzeczonej powyżej górnej granicy kary określonej w tym przepisie. Na tej podstawie wniósł o uchYLENIE zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Rozważając kasację na posiedzeniu odbytym w trybie określonym przepisem art. 535 § 3 k.p.k., Sad Najwyższy stwierdził, że wniesiona kasacja jest oczywiście zasadna.

W niniejszym postępowaniu Sąd Rejonowy w P. wydał w dniu 23 czerwca 2004 r. wyrok nakazowy, skazując Karolinę M. za dwa przestępstwa:

I. kwalifikowane z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. 11 § 2 k.k., za które – na podstawie art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i przy zastosowaniu art. 58 § 3 k.k. – wymierzył jej karę 100 stawek dziennych grzywny, licząc po 20 zł za jedną stawkę;

II. kwalifikowane z art. 18 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 270 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. , za które – na tej samej podstawie prawnej – wymierzył jej karę 100 stawek dziennych, licząc po 15 zł za jedną z nich.

Biorąc za podstawę wskazane kary jednostkowe, Sąd Rejonowy wymierzył Karolinie M. jedną karę łączną grzywny w wysokości 150 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

Analiza treści przytaczanego wyroku prowadzi zatem do wniosku, że zapadł on z rażącym naruszeniem wskazanego w kasacji przepisu art. 502 § 1 k.p.k. Skoro Sąd Rejonowy orzekał w trybie określonym przepisami Rozdziału 53 Kodeksu postępowania karnego, regulującego postępowanie nakazowe, to wydając orzeczenie w zakresie kary winien mieć na uwadze dyspozycję wskazanej normy art. 502 § 1 k.p.k., określającej nie tylko rodzaj możliwej do wymierzenia, w trybie tego postępowania, kary (ograniczenia wolności lub grzywny), ale również jej rozmiar. Z normy tej jasno bowiem wynika, że wyrokiem nakazowym można orzec karę grzywny w

wysokości nieprzekraczającej 100 stawek dziennych (lub 200 000 zł w wypadku kwotowego jej określenia w przepisie). Tymczasem, orzekając wobec Karoliny M. grzywnę, Sąd Rejonowy wprowadził nie wykroczył poza wskazaną granicę przy wymiarze kar jednostkowych tego rodzaju, jednak dopuszczalny wymiar kary złamał w sposób rażący, kształtując wysokość kary łącznej. Nie może zaś ulegać wątpliwości, że określony przepisem art. 502 § 1 k.p.k. górny pułap kary grzywny, możliwej do wymierzenia w postępowaniu nakazowym, odnosi się nie tylko do kar jednostkowych orzekanych za poszczególne, zbiegające się przestępstwa, ale również do wymierzanej na ich podstawie kary łącznej. W przeciwnym bowiem razie, wynikające ze wskazanej normy ograniczenie miałoby charakter wyłącznie iluzoryczny, co przeczyłoby zasadom orzekania w trybie postępowania nakazowego. Postępowanie to wszak dotyczy tylko takich spraw (podlegających rozpoznaniu w trybie uproszczonym), w których przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne m.in. z uwagi na to, że wystarczającą reakcją na przestępstwo jest orzeczenie kary ograniczenia wolności lub grzywny w wyznaczonych granicach (por. m.in. treść art. 500 k.p.k.). Nie do przyjęcia byłoby zatem uznanie, że ostateczny wymiar grzywny za całość przestępnego działania, będącego przedmiotem osądu w postępowaniu nakazowym, mógłby przewyższyć (nawet przecież wielokrotnie) wskazaną w art. 502 § 1 k.p.k. granicę wymiaru tej kary – bez przeprowadzenia rozprawy. Za taką interpretacją przemawia zresztą w sposób oczywisty analiza językowa tego przepisu. Skoro stanowi on, że wyrokiem nakazowym można orzec grzywnę w wysokości nieprzekraczającej wskazanego tą normą pułapu, to sformułowanie to jasno wskazuje na całkowitą niedopuszczalność wymierzenia tym wyrokiem grzywny wyższej, niezależnie od tego, czy zawiera on rozstrzygnięcie o karze za jedno, czy za więcej zbiegających się przestępstw, gdyż treść przepisu nie zawiera jakiegokolwiek w tym zakresie rozróżnienia czy odstępstwa. Wydając wyrok nakazowy, sąd winien więc respektować

wskazane ograniczenie w pełnym zakresie, zaś w wypadku stwierdzenia, że kara łączna, orzekana stosownie do ustawowych dyrektyw jej wymiaru, miałyby wykroczyć poza granice jej orzekania dopuszczalne w trybie nakazowym, winien ocenić, że sprawa nie kwalifikuje się do postępowania nakazowego [(por.: J. Grajewski w: J. Grajewski, L. K. Paprzycki, M. Plachta: Kodeks postępowania karnego, Komentarz, Kraków 2003, t. II, s. 218; R.A. Stefański w: Z. Gostyński (red.): Kodeks postępowania karnego, Komentarz, Warszawa 2004, t. III, s. 428)].

W świetle powyższego należy stwierdzić, że wyrok Sądu Rejonowego w zaskarżonej części ostać się nie może, albowiem omawiane, rażące naruszenie normy art. 502 § 1 k.p.k. miało bezpośredni, istotny wpływ na treść orzeczenia o łącznej karze grzywny, a mogło mieć także istotny wpływ na treść orzeczeń o karach jednostkowych wymierzonych Karolinie M. za poszczególne przestępstwa, skoro Sąd Rejonowy, tracąc z pola widzenia kwestie związane z wymiarem kary łącznej, uznał jednak za dopuszczalne wyrokowanie w trybie nakazowym. Nie można więc wykluczyć, że uwzględnienie przez Sąd tych kwestii mogłoby również zmienić perspektywę spojrzenia przezeń na wymiar poszczególnych kar jednostkowych, będących następnie podstawą wymiaru kary łącznej – w wysokości niewykraczającej poza granicę wskazaną przepisem art. 502 § 1 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.